

1. Porțile întredeschise ale sinelui

Porțile închise zăvorăsc în tăcere și uitare, cele larg deschise destăinuie și mărturisesc. Porțile de orice fel, în binomul dihotomic închis-deschis, dau sens tainei sau șansă cunoașterii, interzic sau permit, zădărnicesc sau încurajează, opresc sau îngăduie, ascund sau dezvăluie. Dar cele întredeschise, porțile întredeschise?

Adâncul

Un adânc învolburat, nestatornic și rebel. Imposibil de sondat riguros, de surprins adecvat sau de povestit detașat. Un adânc cu valuri de smarald, cu turle și ceasuri destrămate, cu lumina uitată sau rece. În el, descumant în restriște pasul cel greu al trecerii, pragul de sticlă și abisul cel fără de răspuns. Filon aspru, amar sau fâșie întinsă spre noapte. Adâncul cel mare, sufletul, ca inform vălurit, trece direct în tăcere. Iar tăcerea cea mată se pierde încețoșat în adânc. Se tocesc pumnalele din tâmplă, se risipește pâcla, se domolește freământul greu iar ceața dispare. Întors din surghiun zâmbetul reface firescul și pacea. Plată imensă și grea pentru vraja de plumb. Dar, la sfârșit, ce binecuvântare: liniștea lui, liniștea adâncului.

Obstacol diafan

Tărâmul eului este delicat și contorsionat pentru că „aprinde” sau „inhibă” inițiative, retrageri, contrarietăți, supoziții, opoziții, fisuri delicate sau falii decisive. Cred că sunt

Întredeschise niște porți de sidef către universul lăuntric prin care acesta să poată fi accesat, cercetat, interogat și cunoscut cu grijă, cu gingășie, cu atașament sau cu iubire. În lipsa unui asemenea obstacol diafan, în absența gestului tandru de investigare candidă și persuasivă orice „descindere” în interior devine brutală, inadecvată, forțată și riscă efecte ireparabile precum pete albe, ferme și strălucitoare, rarefieri translucide, pulberi lucitoare sau prăbușiri eterice desfigurante și destructurante. Un suflet rămas sau „ajuns” nezăvorât de sidef este de două ori vulnerabil căci se expune direct razelor de lumină „cotropitoare” ale lumii și, de asemeni, se erodează și se falsifică instantaneu prin accesul neprotejat, direct și vătămător. Și mai este ceva. Rămas fără porțile lui de sidef orice eu – în tripla lui determinare de conștiință lăuntrică, de simțire tainică, de intelect selfcentrat – poate „izbucni” periculos și inadecvat spre zărilor imediate ale lumii „generând” cheltuire, ardere, consum nu de tot dorite și nici unanim apreciate și salutate. În acest fel apar drame personale majore, traume lăuntrice greu vindecabile sau răni sufletești niciodată cicatrizate. Iată ce protecție discretă și trainică asigură tainicele și diafanele porți de sidef ale eului.

Portret fără chip

O zi diformă, cu ore ciuntite, cu efigie spartă. Vremea se urnește cu greu din taințele faptei. Sunt un om viu, simplu, moderat, cu timpul tot șiroindu-mi sub frunte, stau răbdător și atent cu gândul rostogolit peste larma atâtor neîmpliniri amare, am ochii filtrați de seninul zării iar o întrebare grea și netemătoare trimite spre azi tăcerea mea opacă de ieri: există, în lume, vreun „reper” autentic, vreo bornă existențială majoră, un „semn” expresiv și atent strunjit care să valideze și să valorifice vuietul și tumultul lăuntric revendicativ, să marcheze onest zbaterea diurnă a minții, să coaguleze simțirea vie,

încleștată și intens convulsivă sau să accepte curajos temutul cerber interior devorator? Caut, cu alte cuvinte, fără a fi găsit deocamdată, însemnul sau locul geometric al eului meu desfășurat. Fără el, rămân simplu portret fără chip.

Răgaz desferecat

Pot consemna cuminte și liniar, cu îndârjire de ermit evenimentele dimineții de azi. Pot să „cad”, astfel, în prezent, într-unul ce mustește de viață plină și palpită ritmic, nervos și nerăbdător. Un prezent articulat din fapte concrete, vii, palpabile, reale ce-și etalează întregul cortegiu de surprize, decepții, banalități sau taine. Dimineața, așadar. Una imensă, copleșitoare, cardinală. Cu soare, oameni, case și străzi ce sorb împreună vrăjiți aerul sacerdotal prin care se ivește minunea zilnică a unui alt început, se sărbătorește cuminte dar pregnant răgazul nou abia desferecat din neant. Sunt. Pentru încă o dată, sunt, ființez cu toate metehnele la putător, cu multe așteptări intacte, cu ștaiful aprig cocoțat în promontoriul unui nou orizont. Sunt, laolaltă cu lumea, într-o altă dimineață, într-o nouă zi, în aceeași existență, cu un pas mai aproape de sfârșit.

Trezire

Ipac dau lumii înștiințare că sunt din nou treaz, cu urechile ciulite, cu ochii larg deschiși, cu mintea stârnită, gata să „rumege” și să „fumege”. M-am trezit din noaptea grea, vălurită și contorsionată a durerii de sine, din patima neagră și adânc răvășită a eului bolnav și ruinat, din rostogolita cădere în prăpastia durerilor lăuntrice imune la cuvânt. Da, m-am trezit și, cum zicea nenea Iancu, simt iarăși enorm și văd monstruos dacă nu cumva, altfel, simt infernal și văd ciclopic. Iau din nou act de bogăția fără seamăn a lumii, de ritmul ei trepidant,

aproape sufocant, de amploarea și rapiditatea transformărilor, de ritmul rapid al devenirilor și al trecerilor. Lumea se schimbă tot mai repede, în cicluri tot mai scurte iar viitorul își diversifică, de aceea, oferta. Acum stau treaz, drept și vreau să-i cuprind esența, să-i decopertez mecanismul, să-i înțeleg evoluția de mâine. Informația se multiplică și se ramifică, macrofenomenele se iuțesc și se amplifică antrenând mase tot mai mari de resurse, relaționarea se stratifică prin selecție repetată. În tot acest tumult, stau atent și încordat spre a găsi puntea ce duce către mâine.

Două neajungeri

Nu aștept nimic, nimic din ce-ar putea fi așteptat: întâlnire, revedere, renaștere, un nou început. Nu chem nimic, nimic din ce ar putea fi chemat: amintire, aducere aminte, rememorare. Nu vreau nimic din ce aș putea vrea: să fim alături, să ne privim deschis în ochi, să vorbim, să respirăm sub același cer, să ducem povara anilor sub aceleași haine. Nu aștept, nu chem și nu vreau chiar nimic. Am știut târziu că vocația lăuntrică nu se poate întâlni cu proiectul curent de viață, că trăiesc în absența vocației existențiale, de fapt am aflat târziu ce vocație lăuntrică mi-a fost sortită și atunci am acceptat-o cu duioșie ca pe o veche prietenă. În același timp, am știut întotdeauna că iubirea nu s-a clădit definitiv pe niciunul din cei câțiva oameni, esențiali dealtfel, pe care soarta mi i-a adus alături de-a lungul vieții. Am iubit, acum știu, o nălucă ivită în zorii simțirii mele, pierdută accidental sau pur și simplu rătăcită, dar căutată zadarnic ulterior în toate ființele întâlnite în lumea mare. Și negăsită poate nici acum. Tot acest travaliu reflexiv s-a activat când am împlinit jumătate din vârsta la care a murit tatăl meu și nu a încetat să-mi hrănească ființa interioară tot acest răstimp. Sub efigia acestui adevăr dual exist acum, sub emblema acestor două neajungeri simultane zăbovesc de

bună bucată de vreme. Și de aceea nu aștept, nu chem și nu vreau nimic. Las timpul să discearnă în locul meu, las clipa să hotărască pentru mine, las sufletul să vorbească în locul meu.

Moarte amânată

Ziua de azi închide în ea toată banalitatea seacă, toată rutina tocită de timp, întregul nediferențiat al sordidului indiferent și rece. Toate motoarele sunt oprite, nimic din ce este azi nu pare a avea masă existențială, carne ontologică, consistență și rost. Tocmai de aici pornește, din această fundătură a realului, din această anihilare masivă a devenirii, din acest cotlon al nefacerii, al anulării și al interdicției absolute, din acest perimetru lăuntric privat de lumină, de căldură și, mai ales, de sens, de aici pornește unda regenerării, refacerea și reconfigurarea salvatoare a eului, a ceea ce numim interioritatea desfășurată, printr-un anume mecanism neelucidat de adaosuri și corecții, de reformări, anulări și setări cu valori pozitive pentru toți parametri existențiali de bază. Este un proces salvator, unul de renaștere, de reafirmare voluntară și de revoltă împotriva sfârșitului ce părea definitiv, este, se poate spune, o moarte amânată.

Emoția

Emoția vibrantă coboară, întregă, în adâncul sufletului, răscolește felin ungherele cele de taină ale simțirii, redeșteaptă tumultul înghețat alcătuit din bucurie, bine și frumos, sporește căldura interioară și amplifică seninul inventat de-afară. Este un tremur, un ghem indiscernabil de stări „bune” și acute, o explozie lăuntrică ale cărei jerbe multicolore răvășesc și seduc sau este fâlfâitul slab al unor aripi de vată zăpăcite de toamnă. Dar nu este nici bucurie întregă, nici vibrație amplă, nici fereastră larg deschisă spre lumina dinlăuntru și nici prag pășit

spre eul cel tainic deși câte o fărâmbă din fiecare strălucește domol sub pleoape. Emoția se stinge mai mereu în apa tulburată a sufletului și sfârșește într-o uimire vie și irepetabilă.

Mărturisire

Trebuie să spun, să mărturisesc, nu am cum și nici nu pot să scap din această fractură existențială altfel, din falia trăirii mele ivită brusc și răvășitor în ceața indiferenței și a rutinei într-un timp devenit acum depărtat și incert. M-am aruncat orbește într-o stare magnetică și necontrolabilă. Am lăsat viața frumoasă și spectaculoasă să decidă pentru mine primii pași, primele reculeri din omul pe care-l „uitasem” în mine. Căutam, fără să știu, „împlinirea”, ceream, fără vreun cuvânt, devoțiune fecundă și rodnică, tânjeam launtric după emoția esențială rătăcită, după ritmul unic al împlinirii ei trupești, afective și raționale, după semnul retrezirii dintr-o uitare păcătoasă și, de aceea, știam, nedreaptă. Credeam că nu am nicio vină, că bagajele zilei mi-au fost trimise la altă adresă, că ușile dorite au chei și zăvoare necunoscute mie și de neurnit. Plecam ușor spre orice adiere, dădeam curs, îmbătat cu răstriște, chemărilor vane și conjuncturale. Dar mă opream de fiecare dată la vreme trezit și culpabilizat de însăși carența alegerii mele. Erau momente și situații pe lângă care pendulam anost, cu străluciri mate în privire și gesturi făcute doar să se închidă în sine. Val, temperare și semn. Atunci însă, în acel moment-strigăt ceva din ceasul târziu al frustărilor mele s-a urnit și s-a amplificat strivind sub năvalnica chemare și sub strania reîntâlnire orice împotrivire, orice opoziție morală, orice discernământ volitiv. M-am aruncat în valul proaspăt ce-avea să colinde, imun, marginea cealaltă a lumii și capătul netrăit cândva al unei emoții nearse. Fără opreliști, fără întrebări, fără scenariu. Sigur că viața a reușit în final să-mi arate cu adevărat cine sunt și ce pot. Eu, cel de acum, cel care-mi sunt și judecător și stăpân și

martor. Sunt lumi a căror cercetare doare, sunt inimi făcute să ierte, sunt destine dispuse să plătească pentru a greși. De aceea sunt erori care ard cumplit, sunt clipe căzute în genunchi și emoții sortite să subziste. Atâta doar că anotimpurile lor „joacă” altfel lumina și timpul. Mai tandru, mai așezat, mai temeinic. Ca vârsta ce mă reclamă și mă răscumpără.

La lucru

Unde să găsesc puțină „lume” și pentru mine? Spre ce zări să strig, ce orizont să chem să mă învâluie, unde să ajung, la ce liman? Depărtarea nu poate ține loc de dezmierdare, spațiul este oțelit și indestructibil, timpul pare înghețat în tiparele nefacerii. Aștept să nu se mai întâmple nimic dacă ce doresc nu se întâmplă. Iar ce doresc eu chiar nu se întâmplă. Rulez în gol aceleași căutări vane, oamenii din jur ricoșează rece și politicos, ideile noi n-au priză și nici suporterii. De unul singur n-am cum să reușesc, au trecut vremurile acelea, lumea a evoluat, s-a complicat, s-a monopolizat pe linii de forță ce antrenează resurse mari și diversificate. Nici „zonele” spectaculoase, nici „nișele” dedicate nu pot fi cucerite decât „concertat”, de oameni pricepuți, cu strategii adecvate și resurse bogate și cu un plan bine gândit și de anvergură. Această situație de azi depășește puterile unui singur om și aici apare blocajul meu. Trebuie să schimb ceva structural, o nouă abordare, îmi trebuie alt „plan”, poate altfel gândit și cumva surprinzător, inedit. Nu știu, caut tot ce are legătură cu mine, cu speranța acută că voi „urni” ceva, că voi putea să spun prezent la ceasul convenit. Toată mintea mea este pusă la lucru, toată energia de care sunt în stare mă animă și credința că totul este cu puțință îmi este hrana acestui timp. Asta fac, atâta știu să fac pentru cel care sunt și care ar trebui să învețe, odată, să trăiască, să „fie” cu adevărat.

Sentiment firesc

Sunt suma rosturilor mele lumești și sălașul răzvrătirilor ultime. Mă aflu, din nou, trebuie s-o spun, sub mantia învolburată a privirilor atente spre sine. Mă proiectez interior, iarăși, pe ecranul imaginar al exigenței restructurate și desfac holografic păcatul de puritate, revolta de pace, indiferența de patos, regretul de iertare, obida de îndârjire, tăcerea de urlet, răstriștea de dor și ura de iubire. Toate prezente, laolaltă sau în parte, fiecare revendicându-mă stringent și egoist pentru sine. Iar eu, într-o echilibristică aproape imponderală, apuc sau amân, adulmec sau resping, cuprind sau alung. Și iau cuvintele ce le exprimă ca semn al faptului de a fi, ca urmă criptică a senzației difuze că exist și ca timbru al sentimentului firesc că sunt.

Regret

Sigur că dacă aș mai trăi o dată viața de până acum aș avea ceva corecții esențiale de făcut, unele de opțiune practică, altele de incidență etică, câteva de investiție afectivă și nu puține de reconfigurare a unora dintre deciziile destinale. Aș începe categoric cu definirea existențială după principalele linii de forță ale ființei mele de azi: cunoașterea-creativitatea, onestitatea și reglarea lor prin (auto)exigență. S-ar profila în acest spirit un alt palier de existență către care ar fi trebuit să mă îndrept din zorii ființei mele, cu o altă atitudine, cu alte exigențe dar și cu alte stele căzătoare. Asta înseamnă că unde am ajuns – *hic et nunc* – nu este chiar punctul în care, retrospectiv, aș fi putut să mă proiectez sub exigențele de azi. Unghiul celest în care m-aș fi regăsit astfel amendează drastic (*sic!*) existența din această clipă, existență ce mă subîntinde – asta cu siguranță! – irepresibil și exhaustiv. Sunt ceea ce sunt ca urmare a devenirii mele, ca rezultat al opțiunilor în timp, al deciziilor luate sau al eșecurilor și indiferențelor

manifeste. Aș fi putut să fiu altcineva fără nicio legătură cu cel de acum dacă rigoarea ar fi fost trează de la început, dacă înțelepciunea, țelul și experiența m-ar fi ghidat continuu și gradat, nu intermitent și în salturi. Aș fi putut să „îmbrac” alt destin, să traversez alt traseu existențial, să devin altceva, altcineva cu mult mai „bun”, cu mult mai „frumos”, și cu gradul de adecvare la real mărit. Așa, sunt ceea ce sunt cu zilele fade, cu cerul căzut din înalt, cu orizontul umbrit și neclar. Nu despre regret sau alte convulsii interioare este vorba aici cât mai curând de o masivă inadecvare structurală, de o lipsă retrospectivă de șansă la „așezarea” inițială în destin. Și poate nici măcar atât dacă retrag anvergura neclară a conceptului de destin. În fond viața nu putea fi alta căci atunci ar fi fost cu siguranță. Restul este amăgire. Și regretul că nu voi avea niciodată o a doua șansă.

Luciditate

Simt, nimic nu mi-a ieșit, nici viață, nici iubire, nici creație. Nu le-am aflat la vreme taina, nu am avut cheia lor potrivită, nu le-am citit din timp alfabetul și m-am amăgit inconștient sau m-am mințit cu candoare asupra-le. Viața mi s-a ordonat de la sine, și-a inventat criteriile și valori fără vreo legătură cu esența mea lăuntrică. Școala, profesia, prietenii, lumea. Totul rima cu mediul, nu cu mine însumi, eu orbecăiam undeva prin subteranele devenirii fără puțința de a mă opune sau striga. Inert, conjunctural, mecanic. Eram ceea ce ajungeam, indiferent, să fiu. Nu am avut criteriile, nici opțiuni, nici maeștri, nici răscruci adevărate. De aceea nu-mi amintesc nimic marcant din viața mea. Iubirea mi-a fost măcinată de orgoliu, de suficiență, de intemperanță. Când am crezut că i-am aflat legea și pragul m-am poticnit în repetiție și triș. Am iterat erorile, amăgirile și fuga necugetată. Am amânat, am plecat, am închis. Nici măcar acum nu știu de ce sau ce demon înverșunat m-a stăpânit și m-a condus. Cât privește creația, o ultimă și

CUPRINS

1. Porțile întredeschise ale sinelui	7
2. Vitralii	21
3. „Obiecte” de litere	47
4. Iubire risipită sau Risipitorii	59
5. Realitate incomplet ficțională.....	109
6. Porți pentru spirit.....	125
7. Alte voci	151
8. Aprig și personal	159
9. Pe cont propriu	175